

Lettojärvi
21.9.2023

Ympäristöministeriölle

Viite: VN/27342/2022

Jätevakuusopas

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua uudistettavasta jätevakuusoppaasta. ET lausuu lausuntopalvelun kohtaan "Vakuuden asettamisvelvollisuus".

Vakuusvelvollisuus jätteen määrän merkittävyyden vuoksi

Ympäristönsuojelulakia (YSL) on muutettu siten, että **jätevakuutta voidaan edellyttää myös, "jos toiminnassa syntyy merkittävä määrä jätettä"**. Aiemmin jätevakuusvelvollisuus koski vain jätteen käsittelytoiminnan harjoittajaa. Jätteen käsittelytoiminta on määritelty jätelainsäädännössä; sillä tarkoitetaan jätteen hyödyntämistä tai loppukäsittelyä. Jätteen väliaikainen varastoiminen jätteen syntypaikalla ei ole jätteen käsittelytoimintaa.

ET katsoo, että **YSL:n muutos ei ollut selkeä ja tarkkarajainen. Myöskään opas ei luo riittävää selvyyttä vakuuden asettamisvelvollisuudelle**. Jätevakuuden asettamisvelvollisuuden raja on käytännössä merkittävä, sillä lähes kaikessa teollisessa toiminnassa syntyy jätettä. Oppaassa myös todetaan, että jätevakuusvelvollisuus voisi syntyä jo ainoastaan jätteen tilapäisestä varastoinnista. Näin ollen kireimmän tulkinnan mukaan lähes kaikki luvanvaraiset toiminnot olisivat jätevakuusvelvollisia. ET muistuttaa, että **lainmuutoksen tavoitteena ei ollut vakuusvelvollisuuden laajentaminen, vaan aiemman oikeustilan selkeyttäminen**.

Opas ei ole yhdenmukainen lain perusteluiden kanssa

YSL:n muutosta koskevan hallituksen esityksen perustelujen mukaan merkittävyyttä voidaan arvioida jätteiden määrän lisäksi niiden ammattimaisen käsittelyn tarpeen, vaarallisuuden tai niiden aiheuttaman pilaantumisen vaaran kautta. Nämä perusteet eivät ole yksilöityjä vakuusvelvollisuuden perusteeksi. ET katsoo, että myöskään **opas ei ota selkeää kantaa näihin lain perusteluihin**.

Hallituksen esitys täsmentää, että merkittävällä määrällä viitataan toimintaan, joka yksinään täyttää ammattimaisuuden tai laitospäisyyden kriteerin, ja jota tämän vuoksi olisi pidettävä jätteenkäsittelyn vakuuden vaativana toimintana. Tätä seikkaa ei sinällään käsitellä oppaassa. ET toteaa, että (ennen poiskuljetusta tapahtuva) varastointi ei täytä tätä kriteeriä.

Opas ei ota kantaa jätteen vaarallisuuden määrittelyyn. Opas antaa kuitenkin ymmärtää, että jätevakuutta voitaisiin edellyttää myös muilta kuin vaarallisilta jätteiltä. Oppaassa mm. mainitaan tuhkat sekä annetaan kustannusesimerkkejä myös tavanomaisen jätteen käsittelyyn.

Oppaan mukaan pilaantumisen vaaraa ei ole, kun toimintaa harjoitetaan lainsäädännön ja lupamääräysten mukaan. Oppaan mukaan "pilaantuminen voisi

Energiateollisuus ry

Fredrikinkatu 51–53 B, 00100 Helsinki

PL 100, 00101 Helsinki

Puhelin: (09) 530 520, faksi: (09) 5305 2900

www.energia.fi

tulla kyseeseen lähinnä jonkun yllättävän tapahtuman, kuten onnettomuuden yhteydessä” - ja tällaisia kustannuksia ei jätevuudella voida kattaa.

Kustannusraja

Ohjeen mukaan jätevuus asetetaan laitoksella olevan jätteen luvan mukaisen enimmäismäärän mukaan. ET huomauttaa, että laitoksella ei usein käytännössä voi aina olla kaikkien jätejakeiden osalta luvan enimmäismäärää. Näinollen opasta tulee täsmentää siten, että mukaan otetaan käytännössä mahdollinen jätteen enimmäismäärä.

Huomionarvoista on, että luvassa ei aina ole lainkaan asetettu jätteiden enimmäismäärää. Näin erityisesti silloin, kun kyse on prosessissa syntyvästä jätteestä eikä yksinään luvanvaraisesta jätteen käsittelytoiminnasta.

ET korostaa sitä, että oppaan mukainen merkittävän kustannuksen kynnsarvo (vähintään 10 000 eur) ohjaa ajattelua siihen, että kaikkien toimintojen osalta mahdolliset kustannukset tulee arvioida ja kynnsarvon ylityttyä jätevuus tulee vaatia. ET:n käsityksen mukaan tämä ei ole ollut lainsäädännön tarkoitus.

Jätteen asettamisvelvollisuudesta vapauttaminen

YSL:n mukaan vakuus voidaan jättää vaatimatta, jos vakuudella ”katettavat kustannukset toimintaa lopetettaessa ovat jätteen määrä, laatu ja muut seikat huomioon ottaen vähäiset.”

ET ei tue oppaassa esitettyä näkemystä, jonka mukaan vapautus olisi mahdollinen ”lähinnä siinä tapauksessa, että jätteen käsittelylle arvioitaisiin ns. positiivinen arvo”. Oppaan mukaan tällainen tilanne ”ei liene kovin yleinen”. ET toteaa, että opas kuvaa jätevuuden asettamisesta vapauttamisen erittäin poikkeukselliseksi. ET katsoo tämän olevan ristiriidassa lakimuutoksen tavoitteiden kanssa.

Oppaan mukaan vähäisenä kustannuksena pidetään enintään 4000 euron kustannusta.

ET ei täysin ymmärrä oppaan ajatusta kynnsarvoista. Oppaan mukaan merkittävyys-kriteeri on ”vähintään 10 000 euroa” ja sitten taas vähäisyys-kriteeri on ”enintään 4000 euroa”. Tarkoitetaanko tässä sanoa, että tavanomaiset (ei merkittävät, eikä vähäiset) kustannukset olisivat luokkaa 4000-10000 euroa. ET esittää, että oppaassa esitettäisiin selkeyden ja tarkoituksenmukaisuuden takaamiseksi suhteellisen suuri yksi kynnsarvo, joka saattaisi myös muiden merkittävyyden kriteerien kanssa (HE:n perustelut) laukaista jätevuusvelvollisuuden.

Lopuksi

ET katsoo, että opas ei selkeytä jätevuuden asettamisvelvoitetta ja toisaalta on omiaan johtamaan käytäntöön, jossa vakuutta edellytetään entistä useammilta toiminnoilta. Jätevuuksien realisoinnin tarve on ollut vähäinen, ja myös uusi laajempi TOVA-rahasto on säädetty perustettavaksi. Tarvetta jätevuuden käytön lisäämiselle ei siten ole.

Nykyisen hallitusohjelman tarkoituksena on voimakkaasti sujuvoittaa luvitusta. Ohje ei selkeytä lupaehtojen asettamista, eikä siten tue hallitusohjelman tavoitteita. Edellä kuvatusti opas ei myöskään täytä lainsäädännön muutoksen taustalla ollutta tavoitetta nykytilan selkeyttämisestä.

Ystävällisin terveisin

ENERGIATEOLLISUUS RY